

رابطه جهت گیری مذهبی و صمیمیت با وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن دانشگاه علوم و تحقیقات ساوه

دکتر بهشته نیوشا^۱، نازنین عرب بافرانی^۲، سید محمد صالحی^۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تبیین رابطه جهت گیری مذهبی (درونی، بیرونی) و صمیمیت با وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن دانشگاه علوم و تحقیقات ساوه بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان زن متاهل دانشگاه علوم و تحقیقات واحد ساوه بود. نمونه پژوهش ۱۶۹ نفر بود که به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه جهت گیری مذهبی آلپورت (۱۹۵۰)، مقیاس صمیمیت والکر و تامپسون^۴ (۱۹۸۳) و پرسشنامه وضعیت زناشویی گلوبمرک-راست گریمس (۱۹۹۸) بود. این پژوهش از نوع تحقیق همبستگی بود. در این پژوهش متغیر ملاک (وابسته)، ((وضعیت زناشویی)) و ((جهت گیری مذهبی و صمیمیت)) متغیر پیش بین (مستقل) است. برای تجزیه و تحلیل روش‌های آمار توصیفی و روش‌های آمار استنباطی رگرسیون چندمتغیره و تحلیل مسیر استفاده شد. نتایج نشان داد که وضعیت زناشویی با جهت گیری مذهبی بیرونی رابطه منفی و با جهت گیری مذهبی درونی رابطه مثبت و معنی داری دارد. همچنین نتایج نشان داد که صمیمیت بین دانشجویان متاهل، پیش بینی کننده معنی دار و موثر وضعیت زناشویی آنان است. نتایج مشخص ساخت که در الگوی رابطه بین جهت گیری مذهبی با وضعیت زناشویی، صمیمیت زوجها نقش میانجی را بازی می‌کند.

لغات کلیدی: جهت گیری مذهبی درونی و بیرونی، صمیمیت، وضعیت زناشویی

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساوه، ایران

۲. کارشناس ارشد روان شناسی عمومی دانشگاه آزاد واحد ساوه و نویسنده مسئول.

۳. کارشناس ارشد روان سنجی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز.

مقدمه

خانواده را موسسه یا نهاد اجتماعی معرفی کرده اند که ناشی از پیوند زناشویی زن و مرد است. از جمله مظاهر زندگی اجتماعی انسان، وجود تعامل سالم و سازنده میان انسان‌ها و برقرار بودن عشق به هم نوع و ابراز صمیمیت و همدلی به یکدیگر است. خانواده محل ارضای نیازهای مختلف جسمانی و عقلانی و عاطفی است و داشتن آگاهی از زیستی و روان و شناخت چگونگی ارضای آنها و تجهیز شدن به تکنیک‌ها شناخت تمایلات زیستی و روانی ضروری انکارناپذیر می‌باشد. رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود. رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و در نتیجه تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت مادی و معنوی خواهد شد (عدالتی و وردزوان، ۲۰۱۰).

امروزه مفاهیم زناشویی بر اساس محبت، همکاری، تفاهم، گذشت و فداکاری متقابل در زندگی مشترک زن و شوهر فراهم ساختن امکانات و ارضای نیازهای مشروع و متقابل هریک از آنان تکوین یافته است. دور شدن از این مفهوم و عدم توجه به هدف اساسی زناشویی سبب افزایش مشکلات زناشویی و طلاق‌های زیان آور و سرسام آور کنونی ما می‌باشد (احمدی، ۱۳۸۲). وضعیت زناشویی رضایتمند نیز حالتی است که بین زن و شوهر رضایت، ارتباط، شادکامی، علاقه‌های مشترک و اعتماد و احترام دوطرفه وجود داشته باشد. طبق این تعریف رضایت زناشویی زمانی محقق می‌شود که وضعیت موجود در روابط زناشویی با وضعیت مورد انتظار فرد منطبق باشد. خانواده متعادل و سالم بر ازدواجی موفق پایه گذاری می‌شود. در زندگی مشترک، زن و شوهر باید نقش‌هایی نو و متفاوت بپذیرند و خود را با آن هم آهنگ سازند. در مراحل متفاوت چرخه زندگی، عوامل گوناگونی به شیوه پیوند همسران و در نتیجه، بر سطح رضایت و وضعیت زناشویی اثر می‌گذارد (کروروریدلی، ۲۰۰۵).

عوامل متعددی به عنوان عامل موثر بر وضعیت زناشویی سازگار و رضایتمند شناسایی شده است که از بین آنها می‌توان، عوامل زمینه‌ای - فردی مختلفی از قبیل: خانواده اصلی (وضعیت ازدواج و والدین، وضعیت بهداشت روانی والدین، وضع کارکرد خانواده پدری)، عوامل اجتماعی و فرهنگی (میزان حمایت والدین زوجین، سن ازدواج، آموزش و تحصیلات، درآمد و شغل، طبقه و گروه‌های اجتماعی، نوع جامعه)، وضعیت فعلی زندگی (حمایت دوستان، فشارهای درونی و بیرونی)، عوامل ارتباطی - دوجانبه ای از قبیل همگنی (همسانی در مذهب، همسانی در وضعیت اجتماعی - اقتصادی، همسانی درس، همسانی در هوش، همسانی در تحصیلات، همسانی در ویژگی‌های فردی (سلامت عاطفی، ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های بین فردی، انطباق با آداب و رسوم، سلامت جسمانی) اشاره کرد (نقل از احمدی و همکاران، ۱۳۸۴). در این راستا وضعیت زناشویی سازگار مفهومی چند بعدی است و عوامل گوناگونی را شامل می‌شود، مذهب و صمیمیت از جمله عواملی است که کیفیت وضعیت زناشویی را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

مذهب سیستم سازمان یافته‌ای است از باورها شامل ارزش‌های اخلاقی، رسومات، مشارکت در جامعه

دینی برای اعتقاد راسخ‌تر به خدا یا یک قدرت برتر است. باورهای مذهبی شیوه مؤثری برای مقابله با مصایب، تجارب دردناک و نشانه‌های بیماری است. همچنین در زمان مشکلات و ناراحتی‌ها بر چگونگی روابط انسانی اثر می‌گذارند. باورهای مذهبی اعضای یک خانواده می‌تواند بر شیوه ارتباط آن‌ها با یکدیگر و حفظ جایگاه و مرزهایی که بین اعضای خانواده وجود دارد، تاثیر زیادی داشته باشد (کیانی و همکاران، ۱۳۹۰). نگرش مذهبی می‌تواند در ارتباط زناشویی موثر باشد، زیرا مذهب شامل رهنمودهایی برای زندگی و ارائه دهند، سامانه باورها و ارزش‌ها است که این ویژگی‌ها می‌توانند زندگی زناشویی را متأثر سازد (هانلر و گنچوز^۱، ۲۰۰۵). ارزش‌ها و دیدگاه‌ها و مسائل مذهبی و عقیدتی در اغلب جوامع به ویژه جوامع سنتی نقش مهمی در تشکیل خانواده و تداوم زندگی زناشویی ایفا می‌کند. نادیده گرفتن این مقوله در بدو تشکیل زندگی و انتخاب همسر می‌تواند به زندگی آینده زوج آسیب برساند (بی تا، به نقل از نجفی ۱۳۸۹).

آلپورت (۱۹۶۸) مذهب را به دو نوع درونی و بیرونی تقسیم می‌کند. از نظر او مذهب طیفی است که از یک سو برای افراد معنایی ابزاری دارد و از سوی دیگر نوعی معنا و معنایابی است که خود انگیزه اصلی زندگی است ارزش درونی دارد. افرادی که نوعی جهت‌گیری درونی به سمت مذهب دارند، به عنوان افرادی توصیف شده اند که تعهد کاملی به عقاید مذهبی شان دارند و تاثیر دین در هر جنبه از زندگی شان آشکار است. در حالی که دینداری بیرونی به وسیله استفاده محدودتر مذهب برای رسیدن به یک سری مزایا مشخص می‌شود (مالتبی و دی^۲، ۲۰۰۳، جیمز و ولز^۳، ۲۰۰۳). در تحقیقات امیلی سیگالو و همکاران (۲۰۱۲) به بررسی مذهب و تصمیم‌گیری درباره ازدواج، محل اقامت، شغل، و کودکان پرداختند و به این نتایج دست یافتند که بین مذهب و تصمیم‌گیری در مورد ازدواج و محل اقامت، شغل و کودکان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و همچنین اثرات متقابل معنی‌داری بین اهمیت مذهب و ایمان مذهبی و سنت‌های مذهبی مشاهده می‌شود. نلسون^۴ (۲۰۰۸) طی تحقیقی با عنوان مذهب، کنار آمدن و رضایت زناشویی فرضش را بر این گرفته بود که آن‌هایی که اختلافات مذهبی بیشتری دارند، رفتارهای ناسازگارانه و در عرض رضایت زناشویی پایین‌تری دارند. نتایج آنها فرضیه شان را حمایت کرد که در آن اختلاف مذهبی به طور شدیدی به رضایت زناشویی پایین‌تر و رفتارهای ناسازگارانه بستگی دارد. همچنین مارشال و همکاران (۲۰۰۴) در بررسی خود به عنوان رابطه همسانی مذهبی با سازگاری زناشویی به این نتیجه رسیدند که زوجینی که هر دو مذهبی هستند نسبت به زوجینی که فقط یکی از آنها مذهبی هستند، سازگاری زناشویی بیشتری دارند.

یکی دیگر از عوامل مؤثر بر میزان وضعیت زناشویی رضایتمند صمیمیت است که در زندگی زناشویی دارای اهمیت

1. Hanlr & Ganchoz

2. Dey

3. Wells

4. Nelson

زیاد است، میزان صمیمیتی است که زوجها از رابطه باهم دیگر احساس می کنند، بدون تردید مهم ترین کیفیت یک ازدواج خوب صمیمیت است (باگورزی، ۲۰۰۱). صمیمیت به عنوان توانایی ارتباط با دیگران با حفظ فردیت تعریف می شود. این گونه تعاریف مبتنی بر خویشتن، حاکی از آن است که فرد به درجه ای از رشد فردی دست یابد تا بتواند با دیگران رابطه صمیمانه برقرار کند. صمیمیت رامی توان به عنوان توانایی «شناخت خود» در حضور دیگران دانست که خودآگاهی و رشد هویت، برای ظرفیت قابلیت شخص در جهت صمیمیت، بسیار ضروری است. مفهوم پردازی رایج از صمیمیت، سطح نزدیکی به همسر، به اشتراک کدگذاری ارزش ها و ایده ها، فعالیت های مشترک، روابط جنسی، شناخت از یکدیگر و رفتارهای عاطفی نظیر نوازش کردن است. فردی که میزان صمیمیت بالاتری را تجربه می کند، قادر است خود را به شیوه مطلوب تری در روابط عرضه کند و نیازهای خود را به شکل مؤثرتری به شریک و همسر خود ابراز کند. رضایت زناشویی می تواند در زوج هایی که میزان صمیمیت بالاتری دارند، بیشتر باشد. یا به عبارتی، زوج هایی که صمیمیت بالاتری دارند، ممکن است قابلیت بیشتری در مواجهه با مشکلات و تغییرات مربوط به رابطه خود، داشته باشند و در نتیجه رضایت زناشویی بالاتری را تجربه کنند (پاتریک^۱، سلرز^۲، گیوردانو و تولراد^۳، ۲۰۰۷). درک فرایندهای بین فردی سازگاران، مانند صمیمیت، برای سلامت و زندگی مطلوب به طور فزاینده به عنوان یک حوزه مطالعاتی مهمی شناخته می شود. علاوه بر این، وقتی زوج ها از فقدان صمیمیت و علاقه به یکدیگر شکایت می کنند، درک بیشتر فرایندی که زیربنای صمیمیت است می تواند در شناخت مشکل آن ها کمک کننده باشد (لارنسو^۴ و همکاران، ۲۰۰۵). افرادی که مشکل صمیمیت دارند، اغلب به دنبال مشاوره برای مشکل زناشویی شان هستند، درحالی که افزایش بهبود صمیمیت اغلب یکی از اهداف زوج درمانی است (لارنسو و همکاران، ۲۰۰۵). در تحقیقات وارینگ و همکاران (۲۰۱۲) طی مطالعه ای در آمریکا به بررسی صمیمیت و بیماری روانی با سازگاری زناشویی در جمعیت عمومی پرداختند که نتایج نشان داد که سطح زیادی از صمیمیت با سازگاری زناشویی همراه بوده است و کسانی که دچار بیماری روانی سایکوتیک عاطفی و روانی همراه بوده اند، عدم صمیمیت در زندگی زناشویی شان همراه بوده است و سازگاری زناشویی پایینی داشته اند. در پژوهش دیگران هام (۲۰۰۸) به مطالعه رابطه میان مهارت هیجانی، صمیمیت و رضایت زناشویی پرداخت. نمونه دربرگیرنده ۱۳۲ زوج متاهل آفریقایی آمریکایی تبار بود. نتایج نشان داد که مهارت های هیجانی از طریق تاثیرشان بر صمیمیت، رضایت زناشویی را متاثر می سازد. همچنین نتایج حاکی از رابطه مثبت معنی دار میان مهارت هیجانی، صمیمیت و رضایت زناشویی بود. همچنین در پژوهش حاتمی (۱۳۸۹) با عنوان بررسی رابطه مؤلفای عشق با رضایت مندی زناشویی در معلمان متاهل شهر شیراز به این نتیجه رسید که مقیاس های سه گانه عشق (صمیمیت، شور، تعهد) با رضایت زناشویی رابطه دارد.

1. Patrick
2. seles
3. Giverdanve & Tolrad
4. Lurensov

با توجه به اهمیت مذهب و صمیمیت در وضعیت زندگی زناشویی، هدف اصلی پژوهش حاضر پاسخ دادن به این سوال است که آیا بین جهت گیری مذهبی و صمیمیت با وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن دانشگاه علوم و تحقیقات ساوه رابطه ای وجود دارد؟

فرضیه‌های پژوهش

بین جهت گیری مذهبی (درونی-بیرونی) و صمیمیت با وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن رابطه وجود دارد.
 بین جهت گیری مذهبی (درونی و بیرونی) با وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن رابطه وجود دارد.
 بین صمیمیت با وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن رابطه وجود دارد.

روش پژوهش

جامعه آماری این پژوهش متشکل از کلیه دانشجویان زن متاهل دانشگاه علوم و تحقیقات واحد ساوه (حدود ۳۰۰ نفر) مشغول به تحصیل نیمسال دوم در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۱ بود. در پژوهش حاضر ۱۶۹ نفر از دانشجویان زن متاهل دانشگاه آزاد علوم تحقیقات واحد ساوه با استفاده از جدول تعیین حجم مورگان و به روش نمونه برداری تصادفی ساده انتخاب شدند.

ابزارهای پژوهش

در این پژوهش به منظور اندازه گیری متغیرهای مورد نظر از پرسشنامه جهت گیری مذهبی آلپورت (۱۹۵۰)، مقیاس صمیمیت والکر و تامپسون (۱۹۸۳) و پرسشنامه وضعیت زناشویی گلوببرک-راست گریمس (۱۹۹۸) استفاده شده است.

پرسشنامه جهت گیری مذهبی آلپورت: آزمون جهت گیری مذهبی آلپورت (۱۹۵۰) دارای ۲۰ ماده است که جهت گیری مذهبی درونی و بیرونی را مورد سنجش قرار می دهند. منظور آلپورت از جهت گیری مذهبی درونی مولفه‌های انگیزشی فراگیری است که غایت و هدف اند، نه وسیله‌ای برای دستیابی به اهداف فردی و تنها جهت گیری مذهبی درونی سلامت روانی را برای فرد به ارمغان می آورد. (طهرانی، ۱۹۹۷) این مقیاس پس از ترجمه بر روی ۴۵ نفر دانشجوی، دانشگاه‌های تهران اجرا و اعتبار آن با ضریب آلفای کرونباخ معادل ۰/۷۳ برای اولین بار در جامعه ایرانی محاسبه گردید. (جان بزرگی، ۱۳۷۸) این مقیاس دارای دوزیر مقیاس ۹ و ۱۱ سوالی است، که جهت گیری دینی درونی مشتمل بر ۹ سوال و جهت گیری دینی بیرونی ۱۱ سوال می باشد. در این مقیاس نمره گذاری به صورت لیکرت چهارگزینه ای می‌باشد.

پرسشنامه صمیمیت والکر و تامپسون: این پرسشنامه صمیمیت والکر و تامپسون (۱۹۸۳)، صمیمیت را مورد

سنجش قرار می‌دهد، مقیاس صمیمیت یک ابزار ۱۷ سوالی است که برای سنجیدن مهر و صمیمیت تدوین شده است. این مقیاس جزئی از یک ابزار بزرگ تر است که چندین بعد صمیمیت را در بر می‌گیرد، اما توسط تهیه کنندگان خود به صورت مقیاس مستقلی گزارش شده است. صمیمیت، توجه و اهمیت اعضای خانواده اعضای خانواده برای هم تعریف شده و عوامل نزدیکی عاطفی در قالب مهر، از خودگذشتگی، خرسندی و رضایت را شامل می‌شود. احساسی است مبنی بر این که رابطه مهم، باز و توأم با عزت و همبستگی و تعهد متقابل است. نمره آزمودنی در مقیاس صمیمیت از طریق جمع نمرات سوالات و تقسیم آن بر عدد ۱۷ حاصل می‌شود. دامنه نمرات بین ۱ تا ۷ است که نمره ۱ بالاتر نشان صمیمیت بیشتر است. مقیاس صمیمیت با ضریب آلفای کرونباخ ۰.۹۱ تا ۰.۹۷٪ از همسانی درونی بسیار عالی برخوردار است. پایایی این پرسشنامه را ۰.۹۱٪ گزارش کردند. این مقیاس توسط ثنائی (۱۳۷۹) ترجمه و مورد بررسی قرار داده شده است. محاسبه ضریب پایایی با حذف تک تک سوالات نشان داد که حذف هیچ یک از سوال‌ها تاثیر محسوسی در ضریب پایایی ندارد (اعتمادی، ۱۳۸۴). ثنائی ضریب پایایی این پرسشنامه را بر اساس داده‌های ۱۰۰ زوج اصفهانی ۰.۹۶٪ به دست آورد (نعیم ۱۳۸۷). تعیین ضرایب پایایی پرسشنامه صمیمیت از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده کرد که به ترتیب ۰.۹۶٪ و ۰.۹۶٪ به دست آمده است.

پرسشنامه وضعیت زناشویی گلوبک-راست گریمس: این پرسشنامه دارای ۲۸ گویه است که هر گویه آن چهار گزینه دارد: کاملاً مخالف، مخالف، کاملاً موافق، موافق. پاسخگو با تناسب هر جمله با وضع زناشویی خود یکی از گزینه‌ها را بر می‌گزیند. این پرسشنامه را راست و هم کاران (۱۹۹۸) ساخته اند که برای ارزیابی کیفیت ارتباط زناشویی به کار برده می‌شود، جمله‌ها شامل این دسته بندی می‌شوند: رضایت زناشویی، ارتباط زناشویی، علایق مشترک، اعتماد و احترام (کاویانی، موسوی و محیط ۱۳۸۰). به منظور نمره دهی پرسشنامه گریمس از مقیاس لیکرت چهار گزینه ای استفاده می‌شود و هر پرسش از ۰ تا ۳ نمره گذاری می‌شود. بنابراین نمره کل پرسشنامه افراد ۰-۸۴ بود که نمره بالاتر نشانه وخیم بودن وضعیت زناشویی است.

پایایی و روایی آن را راست و هم کاران این گونه سنجیده اند: پایایی این پرسشنامه با ۳۶۰ نمونه به دوروش نیمه کردن و ضریب آلفا سنجیده شده است که برآوردهای هر دوروش (۰.۸۱ تا ۰.۹۴٪) پایایی بالای پرسشنامه را نشان می‌دهد. روایی پرسشنامه با ۲۴ زوج سنجیده شد که همبستگی بالایی (۰.۹۱٪) میان بهبودی زوج‌ها و درمان گرنشان داد (راست و هم کاران ۱۹۹۸). اگرچه روایی و اعتبار این پرسشنامه در ایران سنجیده نشده است اما میزان‌های حساسیت و ویژگی آن در کشورهای دیگر مناسب گزارش شده است، همچنین دکتر بشارت (۱۳۸۰) در بررسی نمره‌های تراز شده آزمودنی‌ها در ۹ درجه بر حسب شدت وضع مشکلات، آلفای کرونباخ ۰.۹۳٪ (۰.۹۲٪ برای زنان و ۰.۹۴٪ برای مردان) به دست آمد که نشان دهنده ی پایایی خوب پرسشنامه است.

جهت تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش از ضریب همبستگی رگرسیون چندمتغیره و تحلیل مسیر استفاده شده است که نتایج آن درجدول تا ارائه شده است. یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق به صورت میانگین و انحراف معیار درجدول ۱ مشاهده می‌شود.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار در متغیرهای جهت گیری مذهبی (بیرونی، درونی)، صمیمیت و وضعیت زناشویی

شاخص‌های آماری متغیرها	میانگین	انحراف معیار
جهت گیری مذهبی بیرونی	۲/۱۷	۰/۴۳
جهت گیری مذهبی درونی	۲/۳۴	۰/۴۶
صمیمیت	۹۹/۲۵	۱۹/۹
وضعیت زناشویی	۲۱/۸۶	۱۲/۸۵

فرضیه یکم. بین جهت گیری مذهبی (درونی و بیرونی) با وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن رابطه وجود دارد.

جدول ۲: خلاصه تحلیل رگرسیون جهت بررسی رابطه جهت گیری مذهبی با وضعیت زناشویی

مدل	متغیر	R	R ²	ΔR^2	β	آماره t	p-value
۱	جهت گیری مذهبی بیرونی	۰/۳۱۰	۰/۰۹۶	۰/۰۹۶	۰/۳۱	۳/۹	۰/۰۱
۲	جهت گیری مذهبی بیرونی	۰/۳۶۰	۰/۱۲۹	۰/۰۳۳	۰/۲۶۳	۳/۲	۰/۰۱
	جهت گیری مذهبی درونی				-۰/۱۸۸	-۲/۳	۰/۰۲۲

متغیر ملاک: وضعیت زناشویی

بر اساس اطلاعات جدول بالا «جهت گیری مذهبی بیرونی» به عنوان اولین متغیر وارد مدل شد. به طوری همبستگی بین جهت گیری مذهبی درونی و وضعیت زناشویی برابر با ۰/۳۱۰ می‌باشد. به عبارت دیگر جهت گیری بیرونی تقریباً با ۹/۶ درصد، بیشترین سهم را در تبیین «وضعیت زناشویی» دانشجویان متاهل زن بر عهده دارد ($R^2=0/096$). در مدل دوم با اضافه شدن «جهت گیری مذهبی درونی»، مقدار R^2 به ۰/۱۲۹ افزایش یافته است، به عبارت دیگر حدود ۱۲/۹ درصد از «وضعیت زناشویی» دانشجویان متاهل وابسته به «جهت گیری مذهبی درونی و بیرونی» می‌باشد که سهم «جهت گیری مذهبی درونی» تقریباً ۳/۳ درصد می‌باشد. محاسبات مرتبط به آماره ی F نشان داد که دو متغیر مستقل (جهت گیری مذهبی درونی و بیرونی) قادرند تغییرات متغیر وابسته (وضعیت زناشویی) را تبیین کنند ($F=10/5$, $df=2$ و $p=0/01$).

همچنین بر اساس داده‌های موجود در جدول، می‌توان معادله رگرسیون را به شرح زیر نوشت:

(جهت گیری مذهبی درونی) $-0/581$ (جهت گیری مذهبی بیرونی) $0/651 + 17/1$ $(Y) =$ وضعیت زناشویی پیش بینی شده بر پایه مدل رگرسیون بالا می توان گفت: با افزایش یک واحد در «جهت گیری مذهبی بیرونی»، به میزان $0/651$ واحد به وضعیت زناشویی افزوده و با افزایش یک واحد در جهت گیری مذهبی درونی به اندازه $0/581$ واحد از وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن ساوه کاسته می شود.

فرضیه دوم: بین صمیمیت و وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل رابطه وجود دارد.

جدول ۳: خلاصه تحلیل رگرسیون جهت بررسی رابطه جهت گیری مذهبی با وضعیت زناشویی

مدل	متغیر	R	R ²	β	آماره t	p-value
۱	صمیمیت	$-0/792$	$0/628$	$-0/792$	$-15/5$	$0/01$

چنان که ملاحظه می شود، متغیر صمیمیت به تنهایی تقریباً $62/8$ درصد از تغییرات مربوط به «وضعیت زناشویی» دانشجویان متاهل زن را تبیین می کند.

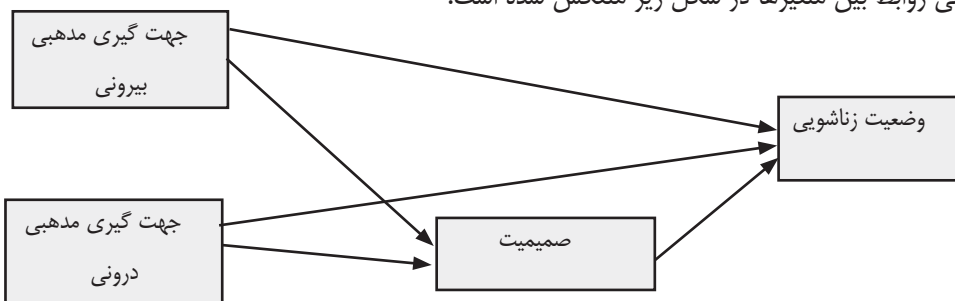
همچنین محاسبات مرتبط به آماره ی F نشان داد که مجذور همبستگی چند گانه در سطح $0/01$ معنادار است ($F=58/3$ ، $df=2$ و 146 ؛ $p=0/01$).

بنابراین بر اساس داده های موجود در جدول، می توان معادله رگرسیون را به شرح زیر نوشت:

$$(Y) = 72/4 - 0/509 \text{ (صمیمیت)}$$

یعنی با افزایش یک واحد در «صمیمیت» به اندازه $0/509$ واحد از وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل زن ساوه کاسته می شود.

فرضیه اصلی: بین جهت گیری مذهبی (درونی، بیرونی) و صمیمیت با وضعیت زناشویی رابطه وجود دارد. فرضیه اصلی پژوهش با استفاده از تحلیل مسیر مورد آزمون قرار گرفت. اصلی ترین مفروضه استفاده از این روش، تعیین مسیر رابطه علت و معلولی بین متغیرها، بر اساس پیشینه تحقیق می باشد، بر این اساس مسیرهای فرضی روابط بین متغیرها در شکل زیر منعکس شده است:

شکل ۱. مسیرهای فرضی روابط بین متغیرها

با توجه به شکل بالا، با اجرای دو دستور رگرسیون می توان فرضیه بالا را آزمود:

جدول ۴. نتایج زمون رگرسیون جهت بررسی رابطه بین جهت گیری مذهبی درونی و بیرونی و صمیمیت با وضعیت زناشویی

P	t	Beta	SD	B	R ² Adjusted	R	متغیر پیش بین
۰/۰۱	۱۰/۵۲		۶/۴	۶۶/۹۸	۰/۶۴۸	۰/۸۰۵	عرض از مبدا
۰/۰۳۳	۲/۱۶	-۰/۱۱۴	-۰/۱۳۰	-۰/۲۸۱			جهت گیری مذهبی بیرونی
۰/۲	-۱/۳	-۰/۰۷۰	-۰/۱۶۲	-۰/۲۱۵			جهت گیری مذهبی درونی
۰/۰۱	-۱۴/۴	-۰/۷۵۱	-۰/۰۳۳	-۰/۴۸۳			صمیمیت

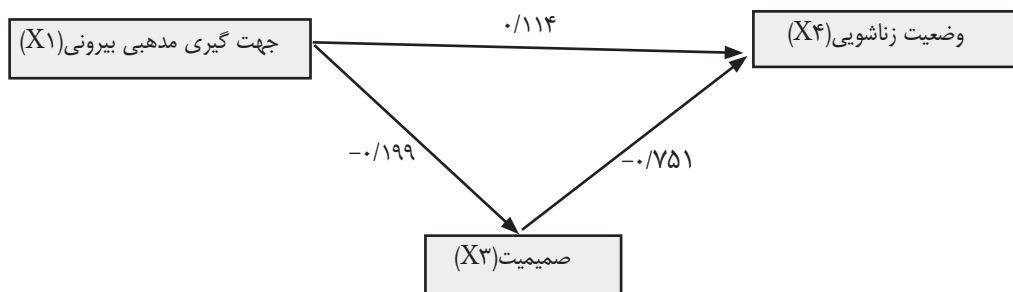
متغیر ملاک: وضعیت زناشویی

جدول ۵. نتایج آزمون رگرسیون جهت بررسی رابطه بین صمیمیت و جهت گیری مذهبی

P	t	Beta	SD	B	R ² Adjusted	R	متغیر پیش بین
۰/۰۱	۷/۷		۱۳/۴	۱۰۳/۲۳	۰/۰۸۰	۰/۲۸۳	عرض از مبدا
۰/۰۲	۲/۴	-۰/۱۹۹	-۰/۳۲	-۰/۷۶۵			جهت گیری مذهبی بیرونی
۰/۰۶	۱/۹	-۰/۱۵۷	-۰/۴	-۰/۷۵۷			جهت گیری مذهبی درونی

متغیر ملاک: صمیمیت

اکنون میزان تاثیرات متغیرهای مستقل بر متغیرهای وابسته در شکل زیر ارائه می‌شود:

شکل ۲. مسیره‌های تجربی روابط بین متغیرها

جدول ۶. میزان تاثیرات مستقیم و غیر مستقیم و کل متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته وضعیت زناشویی

انواع اثر			متغیرها
کل	غیرمستقیم	مستقیم	
۰/۲۶۳	۰/۱۴۹	۰/۱۱۴	جهت گیری مذهبی بیرونی
-	-	-	جهت گیری مذهبی درونی
-۰/۷۵۱	-	-۰/۷۵۱	صمیمیت

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های مربوط به آزمون فرضیه اول تحقیق نشان داد که وضعیت زناشویی با جهت گیری مذهبی بیرونی رابطه منفی و با جهت گیری مذهبی درونی رابطه مثبت و معنی داری دارد. نتایج حاصل از این فرضیه با یافته‌های سلطانی (۱۳۹۱) خدایاری فرد (۱۳۸۹)، نجفی (۱۳۸۹)، امیلی سیگالو و همکاران (۲۰۱۲)، نلسون (۲۰۰۸)، پاتریک و گراهام (۲۰۱۱)، بدنس (۲۰۰۴)، مولیز پروت، براکت و هریسون (۲۰۰۱) همخوانی دارد. در تبیین این فرضیه می‌توان گفت گرایش به اعمال، تفکرات مذهبی و اصول سازمان یافته درونی موجب افزایش ادراک افراد در کیفیت رابطه زناشویی آنان می‌گردد، در حالی که جهت گیری مذهبی بیرونی که مذهب را وسیله ای برای رسیدن به مقاصد و اهدافی که مهم تر از مذهب می‌باشد، می‌دانند، تاثیر منفی و کاهشی بر رضایت بخشی وضعیت زناشویی دارد.

نتایج حاصل از فرضیه دوم پژوهش مبنی بر این که صمیمیت بین دانشجویان متاهل، پیش بینی کننده معنی دار و موثر وضعیت زناشویی آنان است. نتایج این پژوهش با پژوهش‌های نجفی (۱۳۸۹)، وارینگ و همکاران (۲۰۱۲)، میرگن و کردوا (۲۰۰۷) و پاتریک و همکاران (۲۰۰۷) همخوانی دارد. در تبیین این یافته می‌توان به این موضوع اشاره کرد که غالباً تئوری‌های رضایت زناشویی در برگیرنده میزان صمیمیت تجربه شده توسط زوجها هستند. بر این اساس می‌توان گفت: زوج‌های صمیمی از وضعیت زناشویی رضایت‌مند بالایی برخوردارند.

نتایج آزمون فرضیه اصلی نیز مشخص ساخت که در الگوی رابطه بین جهت گیری مذهبی با وضعیت زناشویی، صمیمیت زوجها نقش میانجی را بازی می‌کند. نتایج این تحقیق با پژوهش‌های نجفی (۱۳۸۹)، وندر بلک و همکاران (۲۰۱۱)، میرگن و کردوا (۲۰۰۷)، باتلر و دیگران (۲۰۰۲) و تحقیق مارش و دالاس (۲۰۰۱) همخوانی دارد. در تبیین آن می‌توان گفت باورهای مذهبی نه تنها به عنوان یک متغیر مستقل بلکه با تاثیر در صمیمیت، می‌تواند بر میزان وضعیت زناشویی رضایت‌مند افراد نیز موثر باشد.

در مجموع، در پژوهش حاضر، نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان داد که نه تنها هر دو متغیر جهت گیری مذهبی و صمیمیت در پیش بینی پراکندگی نمره‌های وضعیت زناشویی دانشجویان متاهل دانشگاه واحد ساوه به طور موفقیت آمیزی ایفای نقش کردند. بلکه ترکیبی از صمیمیت و باورهای مذهبی است که به استحکام بیشتر روابط زناشویی می‌انجامد. در روابط میان زوجین هرچه باورهای مذهبی بالاتر باشد، میزان صمیمیت بین آنها

نیز افزایش یافته و در نتیجه وضعیت زناشویی رضایتمند نیز افزایش چشمگیری خواهد یافت.

منابع

- آذربایجانی، مسعود و موسوی اصل، مهدی، درآمدی بر روان‌شناسی دین، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سمت، ۱۳۸۷.
- احمدی، خ. (۱۳۸۴). بررسی عوامل موثر بر سازگاری زوجین و مقایسه دوروش مداخله ای تغییر. شیوه زندگی و حل مشکلات خانوادگی در کاهش ناسازگاری زناشویی، پایان نامه دکترا. دانشگاه علامه.
- اعتمادی، ع. ۱۳۸۴، افزایش صمیمیت زناشویی. فصلنامه تازه‌های روان‌درمانی، ۱۳ (۴۹ و ۵۰).
- سلطانی، س، ۱۳۹۱، بررسی و مقایسه رابطه جهت‌گیری مذهبی و عمل به باورهای دینی با سازگاری زناشویی در طلاب و دانشجویان، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه الزهراء
- جان‌بزرگی مسعود، بررسی اثر بخشی روان‌درمانگری کوتاه‌مدت با و بدون جهت‌گیری مذهبی بر مهار اضطراب و تنیدگی، پایان نامه دکترا، تهران، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۸.
- خدایاری فرد، م. ۱۳۸۹، رابطه نگرش مذهبی با رضایت مندی زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی، رشته روان‌شناسی
- کاویانی، ح، موسوی، ا، و محیط، ا. (۱۳۸۰). مصاحبه و آزمون روانی. تهران: مؤسسه شناختی
- کروم، وریدلی، ج. (۱۳۸۴). زوج درمانی کاربردی بارویکرد سیستمی - رفتاری، ترجمه اشرف السادات موسوی. تهران: انتشارات مهر کاویان.
- کیانی، ا، فرح بخش، ک. شیرعلی پور، ا. اسدی، م. ۱۳۹۰. گرایش‌ها و ابعاد مذهبی مرزهای ارتباطات خانواده: یک ارتباط اساسی. روان‌شناسی و دین: ۳ (۳): ۹۳-۱۰۶
- نادری، عزت اله و سیف نراقی، مریم (۱۳۹۰)، روش‌های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی)، تهران، نشر ارسباران.
- نجفی، حسین. ۱۳۸۹، بررسی رابطه جهت‌گیری مذهبی با رضایت زناشویی و صمیمیت زناشویی معلمان دبیرستان، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی تهران.
- All port ، G . W & Ross J .M (1967); Personal religious orientation and prejudice journal of personality and social psychology
- Bagarozzi، D.A.(2001)، “Enhancing Intimacy In marriage”.
- Butler ، Mark H.; Stone، J oulie A .& Gardner، Brandt.(2002)، ”prayer as a conflict Resolution Ritual :Clinical Implication of Religious couples” report of Relationship Softening ، Healing perspective، and change Responsibility”(Brigham Young u; school

- of Family life, Provo, out). Psychology Abstract vol 89, No 4.
- Edalati, A., & Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values at their marital satisfaction. *Journal of American Science*, 6(4): 132-137
 - Huñler, O. S. & Gençöz, T. I. (2005). The effect of religiousness on marital satisfaction: testing the mediator role of marital problem solving between religiousness and marital satisfaction. *Contemporary Family Therapy*; 27(1), 123-136.
 - Laurenceau, J. P., Barrett, L. F., & Rovine, M. J. (2005). The interpersonal process model of intimacy in marriage: A daily-diary and multilevel modeling approach
 - Marshall, G. W., Lassk, F. G. Monerief, W. C. (2004). "Salesperson job involvement: to demographic, job situational and market variables". *Journal of business and industrial marketing*, 19 (5). PP:337-343.
 - Maltby, J. & Day, L. 2004, Should never the twain meet? Integrating models of religious personality and religious mental health. *Personality and Individual Differences*, 36, 1275-1290
 - Patrick, S., Sells, J. N., Giordano, F. G. & Follerud, T.R. (2007). Intimacy, differentiation, and personality variables as predictors of marital satisfaction. *The Family Journal*, 15; 359- 367
 - Sigalow, E., Shain, M.; R. Bergey, M. Religion and Decisions About Marriage, Residence, Occupation, and Children. Article first published online: 6 (JUN 2012).
 - Vanderbleek L, Robinson EH, Casado-Kehoe M, Young ME. The relationship between play and couplesatisfaction and stability. *The Family Journal* 2011; 19(2): 132-9
 - Waring, Edward M.; McElrath, Debbie; Mitchell, Paul; Derry, Mary(2012) Intimacy and emotional illness in the general population. *The Canadian Journal of Psychiatry / La Revue canadienne de psychiatrie*, Vol 26(3).
 - Walker, A. J. & Thompson, L. (1983). Intimacy and intergenerational aid and contact among mothers and daughters, *Journal of Marriage and the Family*, 45, 841-849.